

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 27. juni 2007

Høring – utkast til Norges strategi for bærekraftig utvikling

Vi viser til høringsbrev datert 5. juni, deres ref 05/4721 Ø KnT.

Naturviterne ønsker strategien for bærekraftig utvikling velkommen og imøteser konkretiseringer av satsingen i statsbudsjettet for 2008 og påfølgende år. Regjeringen sier de vil konkretisere tiltakene i klimameldingen (St.meld.nr.34 2006-2007) og meldingen om rikets miljøtilstand (St.meld.nr.26 2006-2007). Vi mener disse konkretiseringene ikke går langt nok og ikke svarer på de viktigste utfordringene:

- Stans av tapet av biologisk mangfold i Norge
- Energi
- Transport og arealplanlegging
- Klima

Om strategien

Biologisk mangfold

Stans av tapet av biologisk mangfold er en av de største utfordringene i strategien. Uten å bevare det biologiske mangfoldet er strategien mislykket. Den eksterne gruppen som vurderte Regjeringens politikk mener at virkemidlene for å oppnå dette ikke er tilstrekkelige. De henviser til EUs Natura 2000.

Kjernen i en kunnskapsbasert forvaltning av biologisk mangfold og naturressurser må være naturviterkompetanse i stat og kommune, samt kunnskap om artene man skal forvalte. Begge deler mangler i dag. Kun 10 % av kommunene har miljøvernleder og statens kompetanse på regionalt nivå bygges ned. I tillegg har ikke Norge et koordinert program for kartlegging av arter og forskning på deres økologi og eventuelle skjøtselskrav. Uten dette på plass vil ikke Norge nå målet om stans av tapet av biologisk mangfold innen 2010. Regjeringen må handle raskt og tydelig. Vi forventer en sterk satsing på dette i statsbudsjettet for 2008.

Naturviterne merker seg med interesse Regjeringens støtte til G8+5 landenes utvikling av "Stern-rapport" for å angi de økonomiske verdiene knyttet til biologisk mangfold og kostnadene knyttet til tapet av dem. Norge bør også innføre et slikt regnskap for Norges biodiversitet slik at de tjenester økosystemene gir i form av bl.a. ren luft, rent vann, energi, helse og næringsliv blir synliggjort.

Klima og energi

Klima og energibruk er en gjennomgripende problemstilling som berører alle aspekter av begrepet bærekraft fordi det innbefatter økonomisk utvikling for land, bransjer og enkeltmennesker samtidig som det er en stor trussel mot biologisk mangfold. Her bør man kombinere tiltak som kan virke raskt med langsiktig satsing. Kortsiktig er det viktig å endre energibruken fra fossile brensel til fornybar energi som biobrensel, solkraft, m.m.

Staten må innføre en grønnere beskatning slik at miljøvennlig teknologi og forbruk blir belønnet. Avgiftene på biodrivstoff og biler som kan kjøre på dette bør reduseres.

Det bør bli et bedre forhold mellom faktisk utslipp av CO₂ og det bedrifter/enkeltpersoner betaler for utslippet. Pr i dag skjer mye av utslippet gratis og uten kvoter.

Norge bør satse på utvikling av miljøteknologi. Vi har kompetanse og bedrifter som kan være drivkraft i en slik satsing. Selv om det vil koste på kort sikt, er det grunn til å tro at dette kan bli verdifulle løsninger om 10-20 år. En slik langsiktighet er kjernen i begrepet bærekraft. Staten bør ha nok styrke til å ta et slikt løft sammen med private aktører. Dette kan også skape langsiktige arbeidsplasser basert på miljøløsninger som kan brukes både innenlands og internasjonalt.

Norge må satse sterkere på jernbane. Både som transport mellom store byer og regional transport i pendleravstand er toget et godt alternativ. Jernbanenettet som fortsatt er bærebjelken for mesteparten av togtransporten fyller ikke dagens krav, men er basert på 100 år gamle banelegemer og kurvatur. Dette gir lav hastighet og dårlig kapasitet. Regjeringen bør derfor i sin bærekraftstrategi satse både på utbygging av høyhastighetsbane mellom de store byene for å overføre en vesentlig del av flytrafikken til jernbane og å satse på region/lokalnettet til bruk i daglig pendling. En tilleggsbevilgning på 15 mill er for puslete. Det burde vært 15 mrd ekstra årlig.

Kommunene sitter på nøkkelen i forhold til krav om utskifting av oljekjeler, etablering av infrastruktur for fjernvarme og tilknytningsplikt til dette. Videre har kommunene en nøkkelrolle i forhold til god arealplanlegging i byer og tettsteder slik at man legger til rette for energisparende bolig- og næringsbygg samt kollektivtransport. Med god planlegging kan man begrense bilbruken, samt energibehovet i bygningsmassen

Forvaltning av naturressurser

Naturressurser utgjør en meget viktig del av Norges økonomiske basis i form av olje og gass, trevirke, vannkraft, marine ressurser og mat. Forvaltningen av disse ressursene må baseres på kompetanse om ressursene og hvordan de kan forvaltes bærekraftig. Vi ser i dag en nedbygging av naturviterkompetanse i

offentlig og privat sektor og større vekt på andre fagområder. Vi mener det er avgjørende å bruke alle typer kompetanse når naturressursene skal utnyttes; biologisk, økonomisk, teknisk og juridisk. Den biologiske/økologiske kompetansen blir for ofte salderingspost og har ikke alltid like stor gjennomslagskraft. Det går utover biologisk mangfold og forvaltningen blir mindre bærekraftig. Regjeringen sier i strategien at forvaltningen må være kunnskapsbasert. Den kompetansen Regjeringen trenger må da ansettes og gis mulighet til faglig forsvarlig arbeid.

Naturviterne støtter Regjeringens vektlegging av jordvern som en viktig del av et bærekraftig landbruk i Norge og som kulturlandskapspleier.

Samiske perspektiver

Samene er i større grad en noen annen gruppe i Norge avhengig av et velfungerende økosystem. I dag har reindriften store utfordringer knyttet til beiteressursene. Naturviterne mener at Regjeringen og Sametinget må basere sine beslutninger på faglighet både fra naturressursforvaltning og samisk kultur/tradisjon. I denne sammenheng er det viktig at faglig kompetanse, beslutningsmyndighet, bevilgningsmyndighet og ansvar samordnes bedre enn i dag.

Det må også understrekes at reinbeiteområdene utgjør en stor andel av Norges areal. Det skal tas hensyn til reindriftens spesielle karakter, men allmennhetens rettigheter innen jakt, fiske og friluftsliv må ikke begrenses i forhold til andre utmarksarealer i Norge.

Utdanning

Opplæring av barn og unge bærekraftprinsippene er meget viktig. Det finnes mye god undervisning og gode tilbud til faglig støtte for lærere. Naturviterne ser en utvikling der færre lærere har god nok kompetanse på dette feltet. Det blir enda en oppgave allmennlæreren må ta. Kompetansen blir ikke alltid god nok. Det er kompliserte sammenhenger i naturen og det kreves god kompetanse innen biologi og realfag for å undervise i naturfag. Lærere i ungdomsskolen og videregående skole tilbys ikke gode og fleksible nok lønnsbetingelser som stimulerer til ønsket spesialisering innen naturfag.

Naturviterne ser også med bekymring på nedleggelse av skoleplasser på naturbruksskolene. Det er viktig at det opprettholdes et godt tilbud innen skogbruk, jordbruk og naturforvaltning i alle deler av landet.

Om indikatorsettet

Naturviterne mener det er en stor svakhet ved indikatorsettet at det ikke er en indikator for terrestrisk biologisk mangfold. Vi har i dag en rødliste med mer en 3000 trua og sårbare arter i Norge. Regjeringen har forpliktet seg til å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010, men har ingen verktøy for å

gjennomføre, overvåke og kvalitetssikre dette målet. Regjeringen må snarest prioritere ressurser til å kartlegge Norges landlevende arter og overvåke deres tilstand. I dag utføres dette arbeidet langt under minimum og uten sentral koordinering. Det foretas ingen systematisk kartlegging av arter i Norge og forvaltningen i stat og kommune har ikke kompetanse eller ressurser til kunnskapsbasert forvaltning. Disse manglene kommer også fram i Riksrevisjonens rapport 3:12 2005-2006. Det må derfor snarest starte et arbeid med sikte på å opprette en indikator for terrestrisk biologisk mangfold.

Naturviterne vil følge det videre arbeidet med bærekraftig forvaltning og oppfølging av dette i statsbudsjettet for 2008. Vi bidrar gjerne med utdypinger eller ytterligere kommentarer om ønskelig.

Med vennlig hilsen

Finn Roar Bruun